

**КІЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»

Кафедра біології рослин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з науково-педагогічної роботи

Тетяна МАРИНЕНКО

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
САДОВО-ПАРКОВІ КОМПОЗИЦІЇ

для студентів

галузь знань	<u>20 «Аграрні науки та продовольство»</u>
спеціальність	<u>206 «Садово-паркове господарство»</u>
освітній рівень	<u>«Бакалавр»</u>
освітня програма	<u>«Ландшафтний дизайн та озеленення»</u>
вид дисципліни	<u>вибіркова</u>

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	3,0
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: доцент Вікторія ПЕТЛЬОВАНА

Пролонговано: на 20_/_20_ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «___» 20_ р.

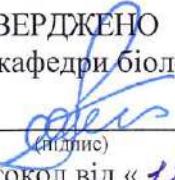
на 20_/_20_ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «___» 20_ р.

КИЇВ – 2023

Розробник: Вікторія Ростиславівна Петльована, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біології рослин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри біології рослин

 (Наталія ТАРАН)

(підпис) Протокол від «12» 06 2023 р. за № 13

Схвалено науково - методичною комісією
ННЦ «Інститут біології та медицини»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від «20» 06 2023 р. за № 6

Голова науково-методичної комісії Скрипник (Наталія СКРИПНИК)
(підпис)

«20» 06 2023 року

1. Мета дисципліни – сформувати у здобувачів освіти систему знань щодо сучасної класифікації ландшафтів, іх природних і композиційних особливостей, законів побудови композиції, основних елементів композиції з деревних чагарниково-рослин, правил підбору рослин для кожного виду насаджень, психологічного впливу рослинності на людину; формування практичних навичок з фаху, закріплення теоретичних знань у практиці з використанням сучасних досягнень паркобудівництва та природних зразків деревних насаджень; вироблення вміння вільно виражати свою думку різними художніми засобами.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

1.Знати основні типи рослинних угруповань України, основні типи ґрунтів України, основи кольорознавства та об'ємно-просторової композиції.

2. Вміти виконувати ландшафтну таксацию.

3 Володіти навичками роботи у програмах *AutoCAD*, *SkechUp*, *TwiLight*.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Садово-паркові композиції» є вибірковою навчальною дисципліною, яка складається з інформації про критерії оцінки естетичної привабливості території для створення садово-паркових об'єктів, принципи та методики розробки об'ємно-просторових рішень територій садово-паркових об'єктів, методи створення штучних привабливих ландшафтів на об'єктах озеленення. Вивчення дисципліни закладає основу для використання у садово-парковому господарстві країни прогресивних технологій проектування садово-паркових об'єктів різних масштабів та призначення на основі досягнень ландшафтного дизайну.

4. Завдання (навчальні цілі):

Основними завданнями дисципліни є: засвоєння студентами основних законів і прийомів побудови садово-паркових композицій; вивчення головних елементів паркових композицій, іх особливостей, складання, використання у певних стилях ландшафтного дизайну; ознайомлення з головними типами природних ландшафтів, іх характерних рис і особливостей, і їх використання у створенні штучних паркових композицій; вивчення психологічного впливу рослинності на людину.

Згідно вимог Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (сьомий рівень НРК України), (галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство», спеціальність 206 «Садово-паркове господарство») дисципліна забезпечує набуття студентами таких компетентностей:

інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

загальних:

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Прагнення до збереження навколошнього середовища.

спеціальних (фахових):

ФК6. Здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства.

ФК7. Здатність проектувати, створювати та експлуатувати компоненти рослинних угруповань на об'єктах садово-паркового господарства.

ФК9. Здатність формувати композиційні ансамблі об'єктів садово-паркового господарства.

ФК13. Здатність здійснювати оцінку адаптивного потенціалу рослин за фізіологічними та біохімічними маркерами для підбору асортименту перспективних видів з метою регулювання кліматичних умов та оздоровлення зовнішніх та внутрішніх просторів урбанізованого середовища.

ФК14. Здатність представляти результати науково-практичної роботи письмово та усно з використанням сучасних технологій та засобів візуалізації, володіти фаховою термінологією для спілкування з колегами та цільовою аудиторією, в тому числі іноземною мовою.

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	Знати сучасну класифікацію ландшафтів, їх природних і композиційних особливостей, характерних рис і елементів, що їм властиві; закони побудови просторової композиції; прийоми створення просторової композиції; види композиційних елементів, що використовуються у побудові штучних ландшафтів; особливості використання кожного композиційного елемента у певних стилях ландшафтного дизайну; правила підбору деревних рослин для створення штучних деревних угруповань; основний асортимент деревних рослин для використання у зелених насадженнях Лісостепу України; знати правила формування певних видів зелених насаджень.	лекції, лабораторні роботи, самостійна робота	Модульна контрольна робота, Оцінка самостійної роботи	40
2.1	Вміти підбирати асортимент деревних рослин для будь-якого виду насаджень об'єктів зеленого будівництва; проектувати різноманітні види деревних угруповань, алей, масивів тощо; вживати певні композиційні деревні елементи на різних об'єктах озеленення; використовувати певні композиційні елементи на конкретному типі ландшафту; використовувати прийоми композиції для створення певного настрою насаджень.	лекції, лабораторні роботи, самостійна робота	Модульна контрольна робота, Оцінка самостійної роботи Оцінювання усних відповідей, - доповнень, презентацій	40
3.1	Здатність спілкування українською професійною мовою.	лекції, лабораторні роботи, самостійна робота	Модульна контрольна робота, оцінювання усних відповідей, - доповнень, презентацій	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)		
	1.1	2.1	3.1
ПР5. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста.	+	+	+
ПР16. На основі поглиблених знань з природничих наук формувати уявлення про збереження біологічного різноманіття для збільшення продуктивності, підвищення стійкості та екологічної пластичності штучних фітоценозів та природних екосистем в сучасних урбландшафтах за глобальних змін клімату.	+		+
ПР17. Представляти, моделювати та розробляти проекти об'єктів озеленення, садово-паркового господарства, ландшафтної архітектури та дизайну середовища із використанням новітніх технологій та застосуванням прийомів графічної подачі.	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Модульна контрольна робота № 1 – РН 1.1-3.1 (блок тем Розділу 1) -20 балів/ 10 балів
2. Модульна контрольна робота № 2 - РН 1.1-3.1. (блок тем Розділу 2)- 20 балів/ 10 балів
3. Оцінка самостійної роботи РН 1.1-2.1: 44 бали/ 22 бали
4. Усні відповіді-доповнення, презентації РН 2.1-3.1: 16 балів /8 балів

- підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова оцінка з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання. Оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються.

Обов'язковим для отримання позитивної підсумкової оцінки (60 балів і вище та «зараховано») є виконання 2-х модульних контрольних (по кожній не менше 50% правильних відповідей), самостійної роботи та презентації.

Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

7.2 Організація оцінювання:

Модульні контрольні роботи 1 та 2 проводяться після завершення лекцій з розділів 1-2 відповідно. Оцінювання підготовлених презентацій / доповідей, усних відповідей, самостійної роботи та доповнень проводиться упродовж лекційного курсу.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і лабораторних занять*

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин			
		Лекції	Лабора- торні	Консульт- ації	Самостій- на робота
1	2	3	4	5	6
Частина 1 «Композиційні основи побудови садово-паркових ландшафтів»					
1	Принципи підбору рослинного матеріалу для садово-паркових об'єктів. Прийоми композиції у садово-паркових ландшафтах.	2			2
	Основні типи посадок дерев та чагарників в садово-паркових композиціях м. Києва.		4		2
	Різноманіття типів посадок дерев та чагарників у всесвітньо відомих садово-паркових композиціях.				3
2	Елементи композиції у садово-паркових ландшафтах. Масиви як фоновий елемент пейзажу, Групові посадки та солітери. Лінійні посадки.	2			
	Основні схеми побудови деревних груп (Група: ядро групи, підгрупи; різноманітне сприйняття групи (видові точки); групи з різноманітним ступенем зімкнутості крон)		4		
	Класифікація деревних груп за зовнішніми ознаками і складом порід.				3
3	Перспектива у садово-паркової композиції. Лінійна перспектива. Повітряна перспектива. Перспектива контурів.	2			
	Гармонійні ландшафтні групи.		4		2
	Контрастні ландшафтні групи.		4		2
	Рослини для живих огорож (асортимент та вимоги до рослин).				4
4	Класифікація життєвих форм рослин.	2			
	Ритм, контраст, нюанс, симетрія, асиметрія, колір у рослинної композиції.		4		
	Світло та тінь у садово-паркових композиціях.				4
Всього		8	20		28
Частина 2 . «Класифікація та різноманітність садово-паркових ландшафтів»					
1	2	3	4	5	6
5	Класифікація сучасних ландшафтів. Просторова побудова садово-паркового ландшафту.	2			2
	Прийоми використання формованих зелених насаджень у садово-паркових композиціях. Регулярні формовані групи.		4		2
	Історія виникнення культурного ландшафту.				4

	Типи регулярних ландшафтів.	2			
6	Окремі елементи регулярних ландшафтів. Регулярні групи меморіального та монументального характеру. Групи для центрального розташування. Регулярні групи: кутові групи. Групи, що замикають композицію.		4		2
	Приклади використання формованих зелених насаджень у світовій практиці садово-паркового мистецтва.				4
7	Садові ландшафти.	2			2
	Психологічний вплив рослинності на людину.				4
	Консультації			2	
	ВСЬОГО	14	28	2	46

* У разі зміни графіка навчального процесу дивись додаток до програми

Загальний обсяг 90 год, в тому числі:

Лекцій –**14 год**.

Лабораторні заняття – **28 год**.

Консультації – **2 год**.

Самостійна робота – **46 год**.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Білоус В.Л. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів.-К.:Науковий світ, 2001.-299 с.
2. Білоус В.І. Декоративне садівництво / В.І. Білоус. – Умань, 2005. – 296 с.
3. Богова І.О., Теодоронський В.С. Озеленення населених місць / І.О.Богова, В.С.Теодоронський. М.: Вид-во "Лань", 2012. 240 с.
4. Дідик В.В. Естетика та композиція ландшафтту. Проектування ландшафтних об'єктів: композиція та естетичні засади: навч. посібник / В. В. Дідик, Т. М. Максим'юк. –
6. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 244 с.Жирнов А.Д. Ландшафтна архітектура та дизайн: система композицій у ландшафтному проектуванні: авторська лекція й електронна презентація. Ч.1, 2.- Київ: НАККоМ, 2015.
7. Жирнова А.Д. Будівництво і експлуатація садово-паркових об'єктів: Навч. посібник. – Львів, 1999.
8. Жирнов А.Д. Композиційні прийоми формування насаджень в ландшафтах міст: навч. Посібник/ Жирнов А.Д. - Київ: НАККоМ, 2002.-388 с.
9. Панченко Т. Ф. Ландшафтно-реакреаційне планування природно-заповідних територій : монографія / Т.Ф. Панченко. – Київ: Логос, 2015. – 176 с.
10. Рубан Л.І., Архітектурно-ландшафтна організація прирічкових територій, навчальний посібник. Під ред.. Панченко Т.Ф., Київ, КНУБА, 2013р. – 92 с.;

Додаткові:

1. Балабак А.Ф. Створення живоплотів у ландшафтному дизайні / А.Ф. Балабак, Л.Г. Варлащенко // Навч.-метод. посібник. – Умань: УДАУ, 2006. – 41 с.
2. Генсірук С.А., Кучерявий В.О., Гайдарова Л.Й. Зелені скарби України. К.: Урожай, 1991г. – 192 с.

3. Джаган В.В., Петльована В.Р. Перспективи використання мікоризних грибів для підвищення стійкості зелених насаджень урбанізованих територій. // Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць. Садово-паркове господарство. – 20213 – №. 27 – с.198-203.
4. Олейнікова Є.М. Садові декоративні рослини / Є.М. Олейнікова. – Харків: «Веста», 2010. – 144 с.
5. Попович С.Ю., Корінько О.М., Клименко Ю.О. Заповідне паркознавство. Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 320с.
6. Свіфт Пенні, Шимановські Янек Садова ділянка. Планування. Облаштування. Дизайн / Свіфт Пенні, Шимановські Янек; пер. з англ. К. Молькова. – М.: Видавничя група «Контент», 2005. – 208 с.
7. Серікова Г.О. Сучасний ландшафтний дизайн саду. Плани. Облаштування. Види рослин. Поради / Г.О. Серікова. – Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. – 144 с.
8. Тареєв А.С., Бойко В.Р., Мойсієнко І.І., Костіков І.Ю. Подібність *Betula borysthenica* Klokov з внутрішньовидовими таксонами *Betula pubescens* Ehrh. // Чорноморський ботанічний журнал – 2013 – Т.9, №2 – с.158-169.